

Dr. Szili Katalin asszonynak
az Országgyűlés elnökének
Helyben

Országgyűlés Hivatala

irómanyszáma: T/9555/10

Érkezett: 2009 MAJ 25.

Módosító javaslat!

Tisztelt Elnök Asszony!

A Hárszabály 94. §-ának (1) bekezdése és 102. §-ának (1) bekezdése alapján a közbiztonság és a körsend védelmében, illetve fenntartásában közreműködő szervezetekre vonatkozó egyes törvények módosításáról T/9555. számú törvényjavaslathoz az alábbi

módosító javaslatot

nyújtjuk be:

A törvényjavaslat 16. §-a maradjon el, a további §-ok számozása ennek megfelelően értelemszerűen változik:

„[16. §

(1) A Kftv. 7. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„7. § (1) A felügyelő a jogszabályban meghatározott feladatainak ellátása érdekében rendszeres, illetőleg folyamatos hatósági ellenőrzést végez illetékességi területén.

(2) A felügyelő az intézkedéssel érintett személyről, az intézkedés vagy az eljárás szempontjából lényeges környezetről és körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban együtt: felvétel) készíthet.

(3) A felügyelet közterületen, közbiztonsági, illetve bűnmegelőzési célból, bárki számára nyilvánvalóan észlelhető módon képfeltevőt helyezhet el és felvételt készíthet. A képfeltevő elhelyezésének szükségességéről, valamint a képfeltevővel megfigyelt közterület kijelöléséről a felügyelet előterjesztésére a képviselő-testület dönt.

(4) A képfeltevőt a felügyelet üzemelteti és kezeli. A felügyelet a képfeltevők elhelyezéséről és a képfeltevők által megfigyelt területről tájékoztatja a rendőrséget, valamint ezeket az adatokat a felügyeletet működtető önkormányzat polgármesteri hivatalának honlapján közzéteszi.

(5) A képfelvevő által megfigyelt területre belépő személyek tájékoztatását elősegítő módon figyelemfelhívó jelzést, ismertetést kell elhelyezni a képfelvevők elhelyezéséről, az adatkezelés tényéről.

(6) A (2) és (3) bekezdésben foglaltak alapján készített felvétel csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy a közlekedés szabályainak megsértése miatt indult büntető-, szabálysértési vagy közigazgatási hatósági eljárás során, a felügyelői intézkedés jogszerűségének közigazgatási hatósági eljárásban történő vizsgálata céljából, továbbá az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében használható fel.

(7) A felügyelet

- a) a (2) bekezdés alapján rögzített felvételt a rögzítést követő harminc nap elteltével,
- b) a (3) bekezdés alapján rögzített felvételt a rögzítést követő öt munkanap elteltével

törli.

(8) A (6) bekezdés szerinti eljárás megindításához és lefolytatásához szükséges adatok, információk biztosítása céljából – ha ilyen cselekmény elkövetésére utaló adat vagy információ a (7) bekezdés szerinti időtartamon belül merül fel – a felügyelet a (3) bekezdés alapján rögzített felvétel kezelésének határidejét legfeljebb harminc napig meghosszabbíthatja. Ha ezen időtartamon belül nem indul olyan büntető-, szabálysértési vagy közigazgatási hatósági eljárás, amelyben a felvétel felhasználható, azt haladéktalanul törölni kell.

(9) Ha a felvétel felhasználására a (6) bekezdés szerinti eljárásokban kerül sor, az adatok kezelésére ezen eljárás szabályait kell alkalmazni. A felvételt, illetve annak másolatát a (6) bekezdés szerinti eljárásban való felhasználás érdekében történő átadás után a felügyelet a továbbiakban nem kezelheti.”

(2) A Kftv. a következő 7/A. §-sal egészül ki:

„7/A. § (1) A felügyelet a felvétel kezelése során köteles megtenni az ahhoz szükséges szervezési, technikai és egyéb adatbiztonsági intézkedéseket, hogy az érintett személy személyes adatait, így különösen magántitkait és magánéletének körülményeit illetéktelen személy tudomására jutásától megóvja. A felügyeletnek biztosítani kell továbbá, hogy a felvételen szereplő személy – a felvétel törlésének időpontjáig – megtekinthesse a róla készült felvételt.

(2) A 7. § (7) és (8) bekezdésében meghatározott határidőn belül a 7. § (2) és (3) bekezdése szerint rögzített felvételt megkeresésre

- a) a nyomozó hatóság, az ügyészség és a bíróság részére büntetőeljárásban,
- b) a szabálysértési hatóság és a bíróság részére szabálysértési eljárásban

bizonyítási eszközként való felhasználás céljából továbbítani lehet.

(3) Közigazgatási hatósági eljárásban az eljáró hatóság megkeresésére – belföldi jogsegély keretében – a (2) bekezdés szerint rögzített felvétel továbbítható, ha a megkereső hatóság a megkeresésben az eljárás tárgyát, ügyszámát és a rögzített felvétellel bizonyítandó tényt megjelöli. A felvétel nem továbbítható, ha az a megkeresésben meghatározott tény bizonyítására alkalmatlan.

(4) Akinek jogát vagy jogos érdekét a felvétellel rögzített esemény, cselekmény vagy intézkedés érinti, a 7. § (6) bekezdésében meghatározott célból kérheti, hogy a felvételt a felügyelet annak továbbításáig, de legfeljebb a kérelem benyújtását követő harminc napig ne törölje.

(5) A (4) bekezdés szerinti kérelem benyújtására a jog vagy jogos érdek valószínűsítésével a 7. § (7) bekezdésében meghatározott határidőn belül van lehetőség.”]

Indokolás

A Kormány előterjesztése felhatalmazná a közterület-felügyeletet, hogy közbiztonsági és bűnmegelőzési célból térfigyelő kamerákat helyezzen el. Álláspontunk szerint aggasztó, hogy az emberi méltóság és információs önrendelkezési jog drasztikus korlátozását jelentő technikai eszközökkel történő megfigyelésben látja a jogalkotó a közbiztonság és a hatékony bűnmegelőzés biztosítását. A hatályos szabályok értelmében a rendőrség jogosult a bűnmegelőzési és közbiztonsági szempontokat mérlegelve javaslatot tenni az önkormányzatnak térfigyelő rendszer felállítására, és jogosult annak üzemeltetésére.

Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a technikai megfigyelés sértheti az emberi méltóságot és a magánszférát. Ennek akkor is fennáll a veszélye, ha a megfigyelést kizárólag törvényben felhatalmazott személy végzi, és az információk nem jutnak illetéktelen személy tudomására, ugyanis ez esetben mindenki illetéktelen, akinek a megfigyelői tevékenysége az érintett szándéka ellen való.

A törvényjavaslat elsődlegesen közbiztonsági és bűnmegelőzési céllal igazolja a térfigyelő rendszerek felszerelését. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint mind a közbiztonság, mind a bűnmegelőzés olyan elvont társadalmi érték, amely csak kicsi súllyal eshet latba alapjog-korlátozáskor (2/2007. (I.24) AB hat.). A szükségességi és arányossági vizsgálat másik oldalán az emberi méltóság, a magánszféra és a személyes adatok védelme áll. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a személyes adatok védelmének a sérelmét jelenti, ha az állam kellő indok nélkül avatkozik be az emberek magánéletébe. (46/1991. AB. hat.) Az Alkotmány 59.§ által védett személyes adatok védelmének konkrét szabályait lefektető Avtv. 5.§ (2) értelmében személyes adat csak akkor kezelhető, ha az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas. Alapjog-korlátozásra csak a feltétlenül szükséges mértékben kerülhet sor, ezért feleslegesnek és aggályosnak tartjuk, hogy egy bűnmegelőzési tapasztalattal és szakmai felkészültséggel nem rendelkező szerv is a rendőrség jogosultságaihoz hasonló felhatalmazást kapjon. Szakmai hozzáértés hiánya egyértelműen az alkalmasság kritériuma ellen hat, ráadásul arról sem áll rendelkezésre semmilyen adat, hogy a rendőrség által üzemeltetett térfigyelő rendszerekkel milyen eredményeket lehet felmutatni a bűnmegelőzés, bűnüldözés szintjén.

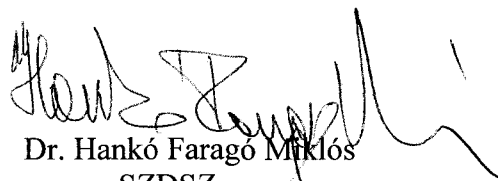
Alapjogi, így adatvédelmi szempontból is érvényesíteni kell azt a követelményt, hogy az elérni kívánt célra tekintettel a lehető legkisebb alapjogi sérelemmel járó megoldást kell választani. A térfigyelés a lehetséges eszközök (fokozott rendőri jelenlét, közvilágítás fejlesztése) közül az egyik legsúlyosabb jogkorlátozással járó eszköz. A személyes adatok védelméhez való jogot az általánosan elfogadott jogértelmezés szerint nem hagyományos védelmi jognak, hanem annak aktív oldalát figyelembe véve, információs önrendelkezési jognak kell tekinteni. Az információs önrendelkezési jogba beletartozik, hogy bárki visszatárhathatja az önmagára vonatkozó információkat, megőrizheti anonimitását. Ennek lehetőségét a térfigyelő rendszerek kizárják.

A térfigyelő rendszereket vizsgáló, az Európai Parlament által megrendelt tanulmányban a szerzők rámutatottak arra, hogy a térfigyelés növeli és elősegíti a diszkriminációt és társadalmi kirekesztést. (A review of the increased use of CCTV and video-surveillance for crime prevention purposes in Europe, European Parliament, Policiy Department C – Citizens Right and Constitutional affairs, April 2009, elérhető: <http://www.statewatch.org/news/2009/apr/ep-study-norris-cctv-video-surveillance.pdf>) Angol térfigyelő központokban készített felmérések alapján kijelenthető, hogy alapvetően nem a „gyanús viselkedés” szolgál a gyakorlati megfigyelés alapjául, hanem az etnikai hovatartozás, a kor és a nem. A tanulmány kimutatta, hogy fekete bőrű járókelőket követnek nyomon hosszabb ideig („elnyújtott megfigyelés”) a megfigyelések 68%-ában, míg fehérbőrűek csupán az elnyújtott megfigyelések 35%-ában válnak célponttá. Fiatal férfiak háromszor akkora eséllyel kerülnek hosszás megfigyelés alá, mint a nők. A tanulmány rámutat, hogy fiatal fekete férfiak aránytalanul nagy számban és szisztematikusan válnak a megfigyelés tárgyává. A tanulmány szerint hasonlóak a tapasztalatok a Hollandiában élő észak-afrikai bevándorlók esetében is. A térfigyelés során tapasztalható kategorizálás egyes, eleve hátrányos helyzetű társadalmi csoportok stigmatizációját erősíti. A magyar társadalom és hatóságok előítéletességét ismerve megalapozottan feltételezhető, hogy a térfigyelés gyakorlati megvalósítása során Magyarországon is diszkriminatív szempontok érvényesülnek.

A fentiekben kifejtettek miatt javasoljuk a törvényjavaslat 16. §-ának elhagyását.

Budapest, 2009. május 20.

Gusztos Péter
SZDSZ

Dr. Hankó Faragó Miklós
SZDSZ